

Kitap Tanıtımı

Hazırlayan: Yayın Kurulu

SELÇUKLU KENTİ

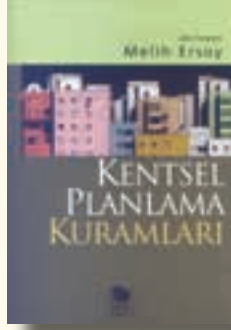
Gönül Tankut
ODTÜ Mimarlık Fakültesi,
Ankara
2007
133 sayfa

Prof. Dr.Gönül Tankut'un, doçentlik jürisine sunulmak üzere hazırlamış olduğu çalışması, 1970 yılında der-

lendiğinde henüz yayın aşamasına getirilmemiş. Çalışma, Tankut'un baş yapıtı *Ankara: Bir Başkent'in İmarı* kitabının kaynakları arasında yer almaktadır. Bu çalışma, Anadolu'nun kent ve kentleşme tarihi konusunda, olgucu bir tarih anlayışına kapılmadan, olguları kendi nedensellikleri içinde değerlendiren bir tarihsel gelişme kurgusu oluşturmaya yönelik bir çalışma niteliğine sahiptir. Bütüncül bir tarih bakış açısı oluşturmaya yönelik bu tür çalışmaların, ciddi görsel ve yazılı kaynak yokluğunda, sisli bir havada yol bulmak kadar zor olduğu şüphe götürmez. Yanlış yapma risklerinin göze alınmasını gerektiren bu tür çalışmaların tarihsel malzemenin ve kaynağın ortaya çıkarılmasına yönelik araştırmaların önünü açtığı da bir gerçektir. Nitekim, Prof. Tankut çalışmanın önsözünde yazılı ve görsel nitelikli kaynağın azlığına konuyu karanlıkta bıraktığını, arkeolojik verilerin kısıtlılığının kapsamlı bir "yeniden canlandırma" ve "kurgulama" girişiminin önünü kestiğini ve Selçuklu kentlerinde kentsel yaşamın bugüne dek bir süreklilik içinde gelmiş olmasının konuyu daha da bulanıklaştırdığını belirtmiştir. Prof. Tankut'un bizzat kendisi bu zor koşullar altında çalışmasının yeni tartışmalarla geliştirilmeye "mahkum" olduğuna işaret etmiş ve çalışmanın kimi spekülatif fikirleri ileri sürmesinin doğal karşılanması gerektiğini belirtmiştir. Prof. Tankut bu çalışmada, Selçuklu Döneminin, Anadolu'nun kentlilik tarihinin sürekliliği açısından önemini vurgulamakta ve bu dönemin, kentleri destekleyen ve kent kuran bir dönem olduğunu ileri sürmektedir. Tankut'a göre Selçuklu kent, çok aşamalı kentsel bir yaşama zemin sağlaması ve büyük ölçekli kentleşme hareketleri için çekim merkezi ve kaynaşma potası olmasıyla, kendini kanıtlamış geçerli bir kentsel olgudur.

Çalışmanın yazıldığı 1970 yılından sonra, geçen süre içinde Selçuklu kent ve Anadolu'da Selçuklu Dönemi kentleşmesi üzerine yeni bulgular ışığında yapılan çalışmalar ile savlarının kuvvetle olumlanması kadar, kimi savlarının olumsuzlanması da getirmesi kuşkusuz kaçınılmazdır. Bu nedenle, çalışmanın kent ve kentleşme tarihi konusunda çalışmalar yapan, planlama, tasarım ve tarihsel koruma alanındaki mesleki ve akademik birikim ve etkinliğini, tarih çalışmalarıyla bütünleştirme arzusundaki Gönül Tankut'un gençlik dönemi çalışması olduğu unutulmamalıdır. Genç Gönül Tankut'un kent ve kentleşme tarihi konularına ilgisini besleyen en önemli etken, onun planlama, tasarım ve tarihi çevre koruması gibi geleceğe dönük etkinlikleridir. Bunun için tarihe ve tarihsel incelemeye gerek duymaktadır.

KENTSEL PLANLAMA KURAMLARI

Melih Ersoy
İmge Yayınları, İstanbul
Mart 2007
351 sayfa

Geleceğe yönelik hedeflere ulaşmak amacıyla sistemli eylem programları hazırlama süreci olarak tanımlanan planlama, "yapısal zorunluluk" düşüncesinin yerini insanın özgür iradesinin alabileceğine, insanların yaşama müdahale edip ona egemen olabileceklere anlayışına dayandır. Planlama, piyasa meka-

nizmasının belirsizliğine karşı yapıcı ve kurucu insan bilincinin öne çıkartılmasıdır. Kent planlaması ise kentsel alanların mekânsal oluşum ve örgütlenmesinin nasıl olacağını ve bu oluşum ve örgütlenme sürecinde izlenecek farklı müdahale biçimlerinin tasarlanmasını içerir. Kentsel alanlarda sanayi devriminin yol açtığı büyük toplumsal ve mekânsal sorunlara çözüm üretmek amacıyla ortaya çıkan ve bir müdahale aracı olarak kamusal boyutu belirleyici olan modern kent planlaması, özellikle 1960'lı yıllardan başlayarak, hem sağ ideologlar hem de Marksist kuramcılar tarafından yoğun biçimde eleştirilmiştir. Yeni liberal siyasaların güç kazandığı günümüzde devletin merkezi konumu sorgulanmakta, buna bağlı olarak da kamunun stratejik bir aracı olarak işlev gören toplumsal, iktisadi ve mekânsal planlama alanlarında kriz yaşanmaktadır. Bu derlemede, ortaya çıkışından başlayarak kent planlamasının tarihsel gelişimi, kuramsal boyutu vurgulanarak sergilenmeye çalışılmaktadır.

DEĞİŞEN MEKAN

Ayda Eraydın
Dost Kitabevi, İstanbul
Nisan 2006
485 sayfa

Türkiye'de mekanın değişen karakteri yerel politikarlardan kalkınma planlarına, sanayileşme hamlelerinden sosyal ve kültürel dokuyu yeniden biçimlemek için girilmiş çalışmalara dek çok çeşitli etmenlerce belirlendi. Kentin bir taraftan artan nüfus bir taraftan da değişen insan gereksinimleriyle biçimlenen

yapısı, mekanın kullanımı ve paylaşımıyla ilgili dinamikleri de köklü bir değişime uğrattı. Bu alanda var olan temel önemdeki tartışmaları bir araya getiren bu kitap, konuyu sadece kentsel planlama ya da mimari farklılaşma veya koruma çalışmaları bağlamında ele almayıp, yerel yönetimlerin yapılması, iktisadi ve teknik altyapının kurulması ve örgütlenmesi, kırdan kente göç, sınıflar arasındaki ilişkiler, kimi bölgelerdeki seçkinleşme girişimleri çerçevesinde değerlendiren toplu bir perspektif sunuyor.

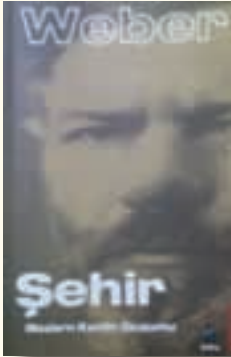
İngilizce/Türkçe Ansiklopedik ŞEHİR PLANLAMA /TASARIM SÖZLÜĞÜ

Cemal ARKON
META BASIM, İzmir
2006
479 sayfa

Meslek alanımızla ilgili İngilizce terminolojinin dilimizdeki açıklama karşılıklarının yer aldığı bu sözlük, bu alandaki önemli bir gereksinime yanıt vermekte. Üniversitelerimizin Şehir ve Bölge Planlama bölümlerinde ve ilgili diğer disiplinlerde eğitim alan öğrenciler kadar, akademisyenlerin ve çeşitli meslek alanlarında çalışan şehir plançılarının da ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Mimarlık Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Cemal Arkon'un hazırladığı bu sözlük, daha önce Dokuz Eylül Üniversitesi yayını olarak çıkardığı sözlüğün güncel kavramlarla zenginleştirildiği yeni bir yayını olarak kütüphanelerde yerini alıyor.

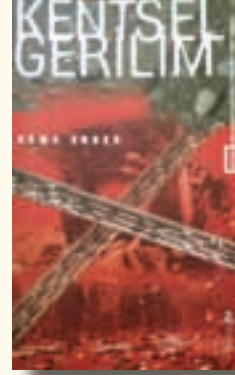
ŞEHİR (Modern Kentin Oluşumu)

Max WEBER
BAKIŞ YAYINLARI, İstanbul
2003
302 sayfa

Alman sosyolog Max Weber'in orijinal adı "The City" olan İngilizce olarak basılmış eserinden Musa Ceylan'ın dilimize çevirdiği kitap, "Die Stadt" (Şehir) olarak da bilinmektedir. Şehri anla(t)mak üzerine yazılmış kitaplar arasında en bildik kaynaklardan biri olan bu kitabın dördüncü baskısı yayınlandı. Kitap, sosyolojik çözümlemelerle, Avrupa'daki kentlerin Antikite'den Orta Çağ'a incelemesini yaparken, asker, din, ticaret iktidar mücadelelerinin, sosyal sınıfların, değişen farklılaşmaların ve demokrasi anlayışının fotoğraflarını ortaya koyuyor. Böylelikle okuyucu, hem tarih içinde, hem de Avrupa'nın çeşitli coğrafyalarındaki yapılar arasında bir yolculuğa çıkıyor. 1864-1920 yılları arasında yaşamış olan Weber'in çözümlemeleri, bugün yaşanan karmaşık pek çok kentsel ilişkiye ışık tutmaya da devam ediyor.

KENTSEL GERİLİM

Sema ERDER
Uğur Mumcu Araştırmacı
Gazetecilik Vakfı Yayınları: 31,
Ankara
2002 (2. Baskı)
196 sayfa

"Enformel İlişki Ağları Araştırması" olarak ortaya konulan bu eser, yakın geçmişte yaşanan Gazi Mahallesi ve 1 Mayıs olayları gibi örnekler yaşanan kentsel gerilimin sosyal ve ekonomik nedenlerini araştırıyor. Marmara Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim üyesi Sema Erder, eşitsizlikleri, etnik ve dini kimlik ve ilişkileri tartışıyor, kentsel gerilimin temel kaynaklarından biri olarak göç ve yerleşme biçimi ilişkisini konu alan bir alan araştırması hedefleyerek İstanbul'un bir banliyösü olan Pendik'te bunu gerçekleştiriyor. İlhan Tekeli'nin de sunuşta ifade ettiği gibi; "kentin çevresindeki mahallelerde yaşamakta olan gerilimler ve bunların zaman zaman çatışma düzeyine gelmesi, kuşkusuz Türkiye'nin dikkatle araştırması gereken bir konudur."

TARİH BOYUNCA KENT - KÖKENLERİ, GEÇİRDİĞİ DÖNÜŞÜMLER VE GELECEĞİ

Lewis MUMFORD
Ayrıntı Yayınları, İstanbul
2007
800 sayfa

Elbette kent sadece maddi yapı- lardan ibaret değildir. Fiziksel bir bütünlüğe ve somutluğa sahip en büyük toplumsal birim olmasının yanı sıra, kent geniş bir toplumsal ilişkiler ağının hem yaratıcısı hem de düğüm noktasıdır. Göçebenin kışlağında ve köyden farklı olarak, insanın "kendisi gibi olmayan" ile, "yabancı" ile karşı karşıya geldiği, ilişki kurduğu ve birlikte yaşadığı yerdir. Kent planlamasından, kültür ve sanat tarihine, teknolojiye, toplumsal eleştiriye uzanan geniş bir alanda çalışmış olan Lewis Mumford başyapıtında, hem kentlerin evriminin tarihini hem de odak noktasında kent olan bir uygarlık tarihi yazıyor. Kentin yaratıcı ve yıkıcı imkânlarının izini tarih öncesine kadar sürerek okuru Mezopotamya ve Mısır'dan yola çıkarıp, Yunan, Roma ve ortaçağdan, Avrupa monarşilerinin başkentlerinden ve sanayi kentlerinden geçirerek, günümüz dünyasındaki yol ayrımının başına getiriyor. Tarih Boyunca Kent, imkânların ve risklerin devasa boyutlar kazandığı bu yol ayrımında insanları düşünmeye, tartışmaya ve tavır almaya çağırın bir kitap.